

НЕУЛОВИМИЯТ ГЕТСБИ, ИЛИ ЗА КОНЮНКТУРНОТО ПРЕПРЕВЕЖДАНЕ НА МОДЕРНА КЛАСИКА

Мария Пипева
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

THE ELUSIVE GATSBY, OR ON THE CONJUNCTURAL RETRANSLATION OF MODERN CLASSICS

Maria Pipeva
St. Kliment Ohridski University of Sofia

Through the lens of some contemporary tenets of Retranslation theory, this paper discusses the simultaneous publication of three new Bulgarian translations of F. S. Fitzgerald's *The Great Gatsby* in 2013, nearly five decades after the first and already „canonized“ one. For this pattern, increasingly manifested in the retranslation of modern classics, I introduce the notion of *conjunctural retranslation* – i.e., one triggered by extraliterary circumstances and driven, above all, by economic interests. The ramifications of this practice are examined through a comparative microanalysis of the translators' approaches, as well as macroanalysis of the receiving sociocultural context.

Key words: *The Great Gatsby*, Bulgarian translations, conjunctural retranslation

От 90-те години на двайсети век насам в световен мащаб неимоверно се активира процесът на препревеждане – създаване на нов превод на същия език на вече преведан текст (Гамбие 1994: 413; Бейкър, Салдана 2009: 233). Съответно и в преводознанието се оформя цял нов дял, който активно изследва, осмисля и теоретизира този феномен и продуктите му. В този контекст се разполага и настоящото изследване на романа „Великият Гетсби“ от Франсис Скот Фицджералд и българските му преводи.

В него следвам подхода на „петте К и едно З“, предложен от изследователките Сесилия Алвстад и Александра Асис Роза (Five W's

and One H approach): *какво, кой, къде, кога, как и защо* (Алвстад, Асис Роза 2015: 9). Тук искам да уточня, че за мен въпросът *защо* е от различен порядък; той присъства като неразделна част във всеки един от останалите пет. Този по същество социологически подход включва по-традиционния „близък“ сравнителен прочит на текстовете, които са продукт на препревеждането, но излиза далеч извън него, като го контекстуализира и теоретизира. Крайната цел е създаване на обхватна типология и история на препревеждането и обичайно методът се прилага при по-мощабни изследвания, но се оказва, че е продуктивен и при анализа на конкретни казуси, какъвто е настоящият. В изследването си ползвам и някои от понятията на Бурдийо, като *капитал, поле, дистинкция* (Бурдийо 1997; Гренфел 2008).

И така, към въпроса *какво* се препревежда. Изборът на „Великият Гетсби“ е типичен за практиките на препревеждане: канонична творба от световната литература с утвърден статут на модерна класика, от чийто първи и единствен превод са изминали десетилетия. Поради почти пълното блокиране на преводите от западни литератури у нас през втората половина на четирийсетте и през петдесетте години този първи превод, на Нели Доспевска, се появява със значително закъснение, едва през 1966 г. Той е част от онази преломна за българската литература епоха, когато усиленото превеждане на западна и най-вече американска модерна класика (Хемингуей, Фицджералд, Селинджър, Стайнбек) започва да очертава „външния хоризонт“ на съвременната ни литература (Янев 2016). Според Симеон Янев това са „емблематични преводи, [които] извършиха революция в езика за времето си, предавайки индивидуалната специфика на авторите по начин, който е оставил дълбока следа в българската белетристика“ (Янев 2016). С този превод Нели Доспевска се нарежда сред първопроходци в съвременното преводно дело в България, като Кръстан Дянков, Цветан Стоянов, Тодор Вълчев, Димитри Иванов, Надя Сотирова.

Преводът на Доспевска бързо се канонизира в българската културна среда. Преизданията му започват от 1978 г. и до момента са достигнали поне петнайсет. След близо половин век без конкуренция на пазара изведнъж, в рамките на няколко месеца (март – май 2013 г.), се появяват три нови превода на романа: на Павел Боянов (изд. „Фама“), на Станимир Йотов (изд. „Пергамент прес“) и на Емил Минчев (изд. „Персей“, с второ издание през 2017 г.). През 2016 г. е публикуван още един, на Мария Бояджиева (A&T Publishing), но него няма да коментирам тук.

Така се стига до въпроса *защо точно в този момент*. Обичайно за мотивацията на препревеждането съдим по разнообразни пара-

текстове: издателски анонси и анотации, интервюта, блогове на преводачи и други агенти на превода, предговори, следговори, обяснителни бележки и други епитекстове и перитекстове. При трите нови превода на „Гетсби“ обаче такива не се откриват, като се изключи лаконичната информация на задната корица на издателство „Пергамент“, че „романът е в нов, съвременен превод на Станимир Йотов“. Изданието на „Персей“ пък съдържа кратък следговор на преводача, в който обаче не се споменава нищо за превода; той е посветен на основни факти за автора, романа и епохата и е откровено популяризаторски. В същото издание се съдържа и редакторска бележка за стила на Фицджералд с уверението, че „настоящият превод запазва спецификата на оригинала, включително и неговата метафорична индиректност“ (Фицджералд 2013в: 46).

Най-популярният довод за препревеждане е тезата за неизбежното остаряване на преводите и необходимостта от периодични нови прочити на съвременен език. Но в този случай той остава едва загатнат, оставяйки потенциалните читатели в недоумение защо са необходими толкова много нови български версии на романа, още повече че само две години преди това издателство „Труд“ е издало отново превода на Нели Доспевска в осъвременения му вариант от 1986 г.

Аз разглеждам тази синхронна поява на цели три нови превода като „конюнктурно препревеждане“ – т.е. преводен акт, който е плод на някакво стечение на извънлитературни или паралитературни обстоятелства и чиято основна цел, независимо от заявените намерения, не е задоволяването на осъзната културна потребност, а натрупването на икономически и символен капитал (по терминологията на Бурдийо). Типично това се случва при изтичането на авторските права върху произведенията на някой автор – спомняме си например трескавото публикуване на нови преводи на Екзюпери и Оруел през последните пет-шест години.

Творбите на Фр. С. Фицджералд стават публично достояние от 1 януари 2011 г. и с това препревеждането му в световен мащаб бележи бум. Само в Италия например в периода 2011 – 2013 г. излизат десет различни нови превода (Уордъл 2019: 219). В случая с българските преводи обаче е замесено и друго външно обстоятелство. Те откровено се присламчват към един по-различен тип превод на Фицджералдовия роман – новата екранна версия на режисьора Баз Лурман, чиято световна премиера е на 10 май 2013 г., а българската – една седмица по-късно. Интересът към тази суперпродукция с нейния звезден актьорски състав, пищна постановка и нестандартна трактов-

ка бива подхранван от доста по-рано и от този интерес се възползват българските издателства. Това е очевидно от кориците на „Пергамент прес“ и „Персей“ – те просто са използвали популярни афиши на филма. Тази промоционална стратегия очевидно е била успешна: многобройни читателски коментари на сайта на онлайн книжарница „Хеликон“ споделят още преди двете издания да са стигнали до пазара, че именно заради филма ще препрочетат или прочетат за първи път романа тъкмо в съответния превод.

Това води към въпроса *за кого*: в кой сегмент на читателската публика се прицелват новите преводни издания, озовали се в условия на силна конкуренция. Оформлението и паратекстовете на кориците ясно открояват изданието на „Фама“ като естетско и елитарно (макар не и луксозно). Корицата му е пестелива и изчистена; тя оставя заглавието, името и портрета на Фицджералд, както и три лаконични цитата, от самия автор и от двама слабо известни културни авторитети, да говорят сами за себе си – с явната презумпция, че това е достатъчно на читателя, когото търсят. Това е и най-скъпото от трите издания – един немаловажен фактор при читателския избор. Другите две издания, залагайки на привлекателността на новия филм и с доста подробните анотации на задните корици, очевидно са насочени към по-неосведомена, вероятно по-млада или по-непретенциозна публика, която има нужда от резюме на сюжета, като при „Персей“ то клони към сантиментално-сензационното.

Кои са новите преводачи (и защо са избрани точно те)?

Павел Боянов (р. 1983) до 2013 г. е превеждал няколко кратки повести на Д. Х. Лорънс, произведения на Стивън Кинг и Дийн Кунц, както и голям брой исторически любовни романи.

Станимир Йотов (р. 1964) е с богато и разнородно преводаческо портфолио още преди 2013 г. – от творби на Г. К. Честертън, Съмърсет Моъм, У. Сароян, Пенелъпи Лайвли, Кормак Маккарти, както и един сборник с разкази на Фицджералд, през научна фантастика и фентъзи (Азимов, Робърт Силвърбърг, Франк Хърбърт, Алекс Флин), литература за юноши (Морпурго, Маркъс Зюсак) и съвременни популярни романи (Никълъс Спаркс) до кратки хумористични произведения, криминални романи и четива за призраци и вампири.

Емил Минчев (р. 1984) е преводач и писател. До 2013 г. е превеждал творби на Ричард Шеридан, Брам Стокър, Оскар Уайлд, Питър Кери, както и ирландски приказки, научна фантастика, фентъзи, криминални и любовни романи.

Както се вижда, от тримата преводачи единствено Йотов има по-сериозен опит в превода на литературна класика, а доколкото ми е известно, никой от тях няма филологическо образование или специализирани познания за американската литература. Ето защо изборът им за препревеждане на „Великият Гетсби“ явно е продиктуван от извън-литературни съображения.

Как се препревежда?

Този въпрос изисква далеч по-детайлно изследване. Тук само ще набележа някои наблюдения за преводаческите стратегии и постижения, по отношение на – първо, по-базовите нива на превода (смислова точност, реалии, транскрипция), и – второ, подходите към специфичния стил на Фицджералд (повторения и лайтмотиви, ритъм, звукопис, необичайни словосъчетания, идиосинкратични метафори и олицетворения, предаване на различните гласове в романа).

Всяко препревеждане е явен или имплицитен акт на оспорване на вече съществуващи преводни версии, „борба за материални и символни залози и социални позиции, чрез която агентите на превода търсят легитимност и дистинкция за себе си и своите културни продукти“ (Калифа 2020: 3). В съвременното поле на превода в България трите нови превода на „Великият Гетсби“ се съревновават активно не с първия текст на Доспевска от 1966 г., а с наличните в момента на пазара преиздания в редактиран вариант. В него остарелите изрази и граматически форми (напр. *донейде, него следобед, навремени, пови-ках я по телефона, бензиновата станция*) са осъвременени, отстранени са някои неточности в транскрипцията (*Буканън, Миртл, Екл-бърг, Монтреал*), пропуски в предаването на реалии, смислови грешки и стилистични граповини. Макар и да са останали случаи на недоразбран смисъл и погрешно предадени културни препратки (напр. *The Follies – Фоли Бержер; the Argonne Forest – Арагонската гора*) и въпреки известна нормализация на оригиналната образност и нестандартната реч на някои герои, преводът на Доспевска се отличава с внимание към детайла и добър усет за парадоксалното съчетание от дистанцираност, наивност и ирония в гласа на разказвача, Ник Карауей. Тук искам да отбележа и нещо не толкова съществено, но показателно за методите на работа на преводача: единствено в този превод има пълна последователност в предаването на лексемите за мерни единици. Доспевска се придържа строго към имперската система, за разлика от по-късните преводачи, които дразнят читателя, смесвайки мили и километри, ярдове и метри.

Всеки от трите нови превода има своите достойнства и добри локални попадения. Но същевременно във всеки от тях има повече слабости, отколкото в обновената версия на Доспевска: смислови грешки, зле предадени реалии, буквализми (включително и при най-баналните „лъжливи приятели на преводача“, като *nervous, pathetic, formal, extravagant, liquor*), безсмислени или неприемливи словосъчетания, неточна транскрипция, тромав синтаксис и стилистично неуместни решения. Те не постигат по-голям успех и в предаването на по-фините стилистични нюанси, на смислопораждащите двусмислия и парадокси, нито пък в прецизното пресъздаване на сложната мрежа от повторения и лайтмотиви. Малка част от най-красноречивите примери за различни типове преводачески несполуки са представени в Приложение 1. Тук ще се спра накратко върху предаването на може би най-разпознаваемото изречение от целия роман – последното:

So we beat on, boats against the current, borne back ceaselessly into the past.
(Фицджералд 1977: 163)

Тъй се борим с вълните, кораби срещу течението, непрестанно отнасяни назад в миналото.
(Фицджералд 1966: 153)

Тъй се борим, кораби срещу течението, непрестанно отнасяни назад в миналото.
(Фицджералд 2013а: 223)

И така продължаваме напред, с кораби срещу течението, носени неспирно назад към миналото.
(Фицджералд 2013б: 183)

Така продължаваме напред, кораби срещу течението, непрестанно отнасяни назад към миналото.
(Фицджералд 2013в: 156)

Най-близо до смисъла, стила и тона на изходното изречение са преводите на Доспевска и Боянов, които са на практика идентични. Йотов изкривява смисъла, като буквализира метафората („с кораби срещу течението“), а и нарушава ритъма. Както при Йотов, така и при Минчев изразът „продължаваме напред“ привнася неуместно оптимистична нотка и създава дисонанс в меланхоличния завършек на романа.

Не е ясно с какво новите преводи са „по-съвременни“; всъщност тези на Йотов и Минчев са неравни и безлични (в по-голяма степен при Минчев). Случаят с Павел Боянов е по-особен. Неговият превод, независимо от неблагоприятията, е гладък и сладкодумен, далеч по-ярък и запомнящ се от другите два. Само тук се прави опит за пресъз-

даване на нестандартната реч на някои герои (социолект, идиолект, завалена пиянска реч и т.н.). Очевидно е, че Боянов е талантилив преводач, макар и с още ограничен опит. Неслучайно преводът му на „Великият Гетсби“ е отличен с поощрителна награда за млад преводач от Съюза на преводачите в България през 2013 г. Но именно стремежът да се блесне с ярък и богат език, е най-големият проблем на този превод. От една страна, забелязва се засилена разговорност, която може и да е уместна в речта на някои от героите, но не и в речта на разказвача. Същевременно има залитания в обратната посока: към неоправдано архаизиран, приповдигнат, емоционално преекспониран изказ, на места клонящ към клишета, както и към свръхексплициране. Това често компрометираща така характерната за Фицджералд двусмисленост, привилегировайки едно-единствено тълкувание. Ето няколко примера:

- very solemn and obvious editorials – величайшо скучни уводни статии (13)
- That was a way she had. – Такава си беше дяволица. (18)
- Her face was sad and lovely with bright things in it. – Ликът ѝ беше прелестно-тъжен, светлоструен. (19)
- She was a slender, small-breasted girl. – Бе стройна като фиданка, с мънички гърди. (21)
- a rosy-coloured porch, open toward the sunset – розовата веранда, обагрена от заника (21)
- trying to look pleasantly interested – се мъчех да изглеждам възхитен (27)
- Their interest rather touched me. – Техният интерес силно ме трогна. (31)
- The answer . . . was violent and obscene. – Резултатът бе яростна попръжня. (46)
- bleeding fluently – кървеше като заклана (51)
- At her first big golf tournament there was a row. – На първия ѝ голям турнир се развихрила грозна кавга. (74)
- the sunlight through the girders making a constant flicker upon the moving cars – слънцето чупеше лъчи в гредите му и обгръщаше с жарък трепет пътуващите коли (86)

Така Ник зазвучава като претенциозен бърбивец, което е в разрез с ролята му на страничен наблюдател и заявената му още в първите изречения склонност да се въздържа от преценки. Подобно дописване и разкрасяване може и да се харесва на незапознатия читател, но то придава на Фицджералд сензационно-мелодраматичен привкус.

И така стигаме до последния и може би най-важен въпрос: **как-ви са последиците** за българския читател и българската култура. Според Лорънс Венути препревеждането е създаване на нова стойност и нови ценности в приемащата култура; с него преводачът поема голяма етична отговорност. За тази цел новите преводи трябва преди всичко „да оправдаят съществуването си, като се оразличат от вече наличните една или повече преводни версии“ (Венути 2013: 96). В настоящия случай дори не се прави подобен опит от страна на преводачи, редактори, издатели, критици – нито преди, нито след публикуването на новите преводи. Не го правят и самите текстове – с изключение на този на Павел Боянов, който чрез стила си дава заявка за един отличаващ се, макар и спорен прочит на оригинала. При Йотов и Минчев единственото внушение за различност и съвременност минава през афишираната връзка с филма – доколкото Баз Лурман е известен с ексцентричните си и нерядко анахронични трактовки – и предполага публика, която предпочита екранизираните версии пред самите произведения. Тъй като конюнктурното препревеждане е обвързано във времето с конкретно събитие, то ограничава възможностите за „бавно четене“ на изходния текст спрямо новия контекст на целевата култура и съответно – за ясно изградена концепция и стратегия за осъществяването ѝ, както например е било при Харуки Мураками и неговия превод на „Великият Гетсби“ на японски, съзрявал близо трийсет години (Мураками 2013: 169 – 175).

Конюнктурното препревеждане паразитира върху канонични автори и творби, а „добавената стойност“, която създава, се свежда най-вече до осребряването на чужд културен авторитет. Липсва усещането за дълг към един стилист от ранга на Фицджералд, проявено чрез задълбочени проучвания и прецизен стилистичен, литературоведски и културологичен анализ и чрез избора на преводач, който има необходимата специализирана подготовка за това, както и на достатъчно квалифициран и строг редактор. На разположение на днешния литературен преводач са и академични изследвания за стила на мнозина автори, както и разнообразни софтуерни инструменти, подпомагащи стилистичния анализ, но те сякаш не са добре познати.

Всъщност това са системни проблеми на съвременното ни поле на превода, които упорито се загърбват. Случаите на конюнктурно препревеждане просто ги правят по-забележими. Въпреки привидното свръхпредлагане на преводни версии много от шедьоврите на световната модерна класика остават неуволими за българския читател.

ЛИТЕРАТУРА

- Алвстад, Асис Роза 2015:** Alvstad, C., Assis Rosa, A. Voice in retranslation. An overview and some trends. // *Target*, vol. 27, no. 1, 2015, 3 – 24.
- Бейкър, Салдана 2009:** Baker, M., Saldanha, G. *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, 2nd ed. New York: Routledge, 2009.
- Бурдийо 1997:** Bourdieu, P. The Forms of Capital. // Halsey, A. H. et al. (eds.) *Education, Culture, Economy, and Society*. Oxford and New York: Oxford University Press, 1997, 46 – 58.
- Венути 2013:** Venuti, L. *Translation Changes Everything: Theory and Practice*. London and New York: Routledge, 2013.
- Гамбие 1994:** Gambier, Y. La retraduction, retour et detour. // *Meta* 39 (3): 413 – 417. <<https://id.erudit.org/iderudit/002799ar>> (04.01.2022).
- Гренфел 2008:** Grenfell, M. *Pierre Bourdieu. Key Concepts*. Stocksfield: Acumen Publishing Ltd., 2008.
- Калифа 2020:** Khalifa, A. The hidden violence of retranslation: Mahfouz's *Awlād Ḥāratinā* in English. // *The Translator* 26 (2), 2020, 145 – 162.
- Мураками 2013:** Murakami, H. As Translator, as Novelist: The Translator's Afterword. // *In Translation: Translators on Their Work and What It Means*. Ed. E. Allen, S. Bernofsky. New York: Columbia University Press, 2013, 169 – 182.
- Уордъл 2019:** Wardle, M. Eeny, Meeny, Miny, Moe: The Reception of Retranslations and How Readers Choose. // *Cadernos de Tradução*, Vol. 39, No. 1, 2019, 216 – 238. <<https://doi.org/10.5007/2175-7968.2019v39n1p216>> (04.01.2022).
- Фицджералд 1966:** Фицджералд, Ф. С. *Великият Гетсби*. [Fitzgerald, F. S. *Velikiyat Getsbi*.]. Прев.: Нели Доспевска. София: Народна култура, 1966.
- Фицджералд 1977:** Fitzgerald, F. S. *The Great Gatsby. The Last Tycoon*. London: Book Club Associates, 1977.
- Фицджералд 2013а:** Фицджералд, Ф. С. *Великият Гетсби*. [Fitzgerald, F. S. *Velikiyat Getsbi*.]. Прев.: Павел Боянов. София: Фама, 2013.
- Фицджералд 2013б:** Фицджералд, Ф. С. *Великият Гетсби*. [Fitzgerald, F. S. *Velikiyat Getsbi*.]. Прев.: Станимир Йотов. София: Пергамент прес, 2013.

Фицджералд 2013в: Фицджералд, Ф. С. *Великият Гетсби*. [Fitzgerald, F. S. *Velikiyat Getsbi*]. Прев.: Емил Минчев. София: Персей, 2013.

Янев 2016: Янев, С. На острова на инфантилите. [Yanev, S. Na ostrova na infantilite] // *Литернет*, 27.10.2016. <https://litenet.bg/publish14/s_yanev/infantilite.htm> (4.01.2022).

ПРИЛОЖЕНИЕ 1¹: ПРИМЕРИ ЗА ПРЕВОДАЧЕСКИ НЕСПОЛУКИ

Неразбран/изкривен смисъл

- an oculist – окулист (СЙ 28)
- the despairing figure on the couch, bleeding fluently, and trying to spread a copy of *Town Tattle* over the tapestry scenes of Versailles – една отчаяна и обляна в кръв фигура на канапето, която се опитваше да скрие от очите си бродираните сцени от Версай с брой на списанието „Таун Татъл“ (СЙ 42)
- the whole eternal world – целия външен свят (СЙ 52; ЕМ 43)
- A humorous suggestion was made that she sing the notes on her face. – Някой подхвърли на шега, че тя пее нотите, които са изписани върху лицето ѝ (СЙ 55)
- the unreality of reality – нереалното е реално (СЙ 102)
- the vanishing city where she had drawn her breath – чезнещия град, където тя била дишала (СЙ 155); чезнещия град, където тя бе поемала дъх (ЕМ 132)
- shocked eyes – равнодушни очи (СЙ 167); безизразни очи (ЕМ 142)
- acquaintances – близки приятели (ЕМ 24)
- a spotted dress of dark blue crêpe-de-chine – съвършената тъмно-синя рокля от крепдешин (ЕМ 25)
- I never was any more crazy about him than I was about that man there. – Била съм луда само по един мъж и той седи ей там (ЕМ 33)
- the girl was „common but pretty“ – момичето било „обикновено, но хубаво“ (ЕМ 93); момичето било хубаво, но нищо особено (ПБ 131)
- the singing breeze of the fans – пърлещия вятър, идващ от вентилаторите (ЕМ 100)

¹ В скоби след примерите са дадени инициалите на преводача и страницата от съответното издание.

- the transition from libertine to prig – трансформацията от свободомислещ човек в пуританин (ЕМ 112)
- a sense of the fundamental decencies is parcelled out unequally at birth – чувството за елементарно приличие не се придобива по рождение (ПБ 10)
- There was something pathetic in his concentration. – В съсредоточеността му прозираше силна емоционалност (ПБ 24)
- tapestried furniture – холни мебели, украсени с гоблени (ПБ 41)
- single girls dancing individually – танцуваха индивидуалистично (ПБ 61)
- she might have loved him just for a minute, when they were first married – and loved me more even then – не е изключено да го е обичала мъничко, когато са били младоженци, а после да ме е заобичала още повече (ПБ 187)

Тромави словосъчетания и синтаксис

- the dim enlargement of Mrs. Wilson's mother – онова неясно окрупняване на майката на мисис Уилсън (СЙ 35)
- разточително амбициозен (СЙ 103)
- пръчка за голф (СЙ 130)
- a half-knowing, half-bewildered look – наполовина буден, наполовина озадачен поглед (СЙ 160)
- casual innuendo – непреднамерени инсинуации (ЕМ 37)
- I was casually sorry – изпитах непринудено съжаление (ЕМ 52)
- the very casualness of Gatsby's party – самата непреднамереност на партито (ЕМ 95); пълната непосредственост на празненството у Гетсби (ПБ 134)
- обстоятелствата, които се разпростираха около него, го изпревариха (ЕМ 105)
- romantic speculation – романтични брожения (ПБ 58)
- I felt a haunting loneliness sometimes – понякога ме налягаше протяжна самота (ПБ 73)
- Моравата започваше от плажа и трябваше да се измине половин километър, преди да се стигне входната врата, прескачайки слънчеви часовници, тухлени алеи и разцъфнали градини по пътя (ЕМ 10)
- Дейзи се любуваше на различните ъгли на феодалния силует, който се възправяше към небето, възхищаваше се на градините, на искрящото ухание на кичестите нарциси, на игривия аромат

на глога и цветовете на сливата и на бледозлатистия мирис на орловите нокти (СЙ 93)

- Той е бил изминал дълъг път до неговата синя морава и мечтата му вероятно е изглеждала твърде близка, за да пропусне да я улови (СЙ 183)

Буквализъм

- I answered shortly – отговорих аз кратко (СЙ 17); отговорих му кратко (ПБ 20) *срв.* отговорих сопнато (НД 13)
- wild promise – диво обещание (СЙ 72; ЕМ 60)
- his whole statement fell to pieces – цялото му изявление се разпадна на парчета (ЕМ 57)
- the world and its mistress – светът и неговата любовница (ЕМ 54)
- Gatsby identified him, adding that he was a small producer. – Гетсби го идентифицира, като добави, че е скромен продуцент (ЕМ 92)

Пропускане и опростяване

- the rather hard-boiled painting – един портрет (ЕМ 6)
- like the ragged edge of the universe – като край на вселената (ЕМ 7)
- the wingless – всички останали (ЕМ 8)
- with some harsh, defiant wistfulness of his own – по типичния за него груб и предизвикателен начин (ЕМ 11)
- they smashed up things and creatures – премазваха всичко живо (ЕМ 155)

Синонимизация и загуба на важни повторения/лайтмотиви

- guessed at his corruption—and he had stood on those steps, concealing his incorruptible dream – правеха предположения за неговата поквара – а той стоеше на тези стъпала, прикривайки нетленната си мечта (СЙ 156)
- what foul dust floated in the wake of his dreams – онази мръсна пушилка, която се вдигаше около мечтите му (ЕМ 6)
- a shortcut from nothing to nothing – по най-прекия път от пусто към празно (ПБ 132)
- watching over nothing – да си мисли, че пази нещо (ПБ 179)